

Kur prasideda Tėvynė?

Emilija LIEGUTĖ

Visais būgnais mušame – SOS! Kur dinggo patriotizmas? Nėra mokyklose patriotų! Ir žurnalistai „prie apvalaus stalo“, ir Prezidento sukviesti už tautos pilietiškumą bei patriotizmą atsakingi valdžios vyrai kartoja tą patį: kur dinggo?

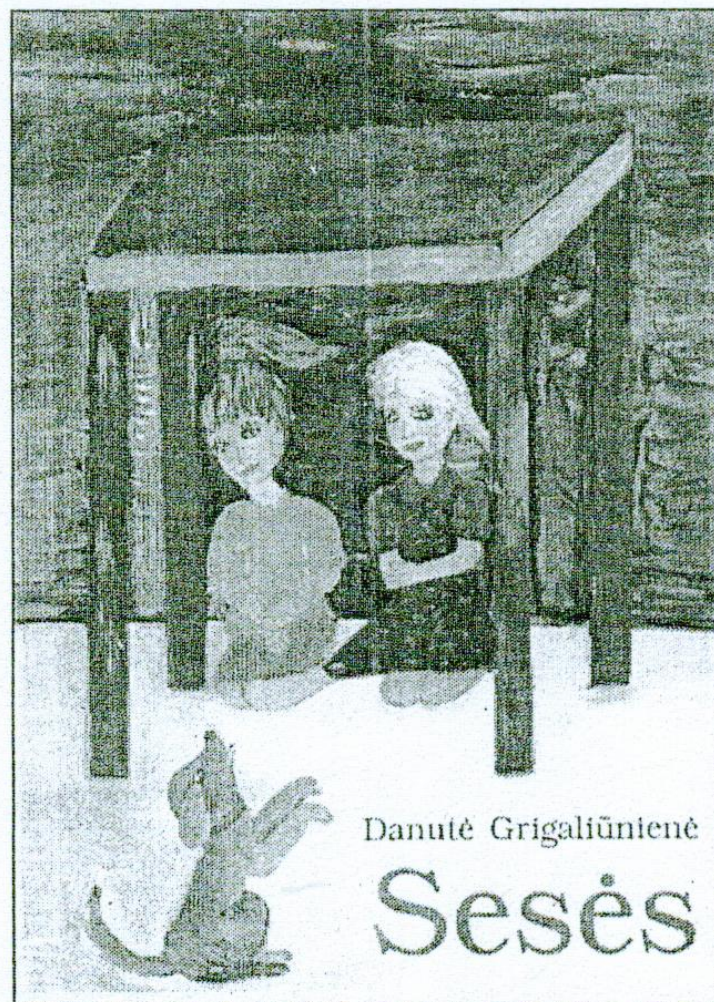
Bet juk patriotizmas prasideda nuo žodžio *Tėvynė*. Mažam vaikui Tėvynė pirmiausia yra mama, tėtis, broliai, seserys, paskui – stalas, ant kurio guli juodos duonos plutelė. Toliau – slenkstis, per kurį pilvu peršliaužus atsiveria kiemas su šuniuku, kudakuojančiomis vištomis. Ir smėlis, kur galima statyti pilis, žolė, po kurią galima voliotis, stebėti skruzdės, vabaliukus... Ir laisvė.

Tėvynė visada asocijuojasi su Laisve. Du šventi žodžiai. Kur dinggo šie žodžiai dvyiniai? Kada ir kodėl jie išplazdėjo iš mūsų moksleivių širdžių, užleisdami vietą žodžiams „pinigai, diskotekos, narkotikai, seksas...“

Mažyliui šios sąvokos dar nesuprantamos – jis dar jaučia ir myli tik gimtinę, jos aplinką, kiek ranka pasiekia, akis užmato. Kas gali pagilinti vaiko atradimus čia, po stalu, ir ten, už slenkščio? Knygelės. Kaip atidžiai jis klausosi, jeigu skaitoma lengvai suprantama, jo amžiui pritaikyta knygelė. Ne toji didžiulė, sunki, žerinti spalvomis, brangi, tarkime, iš Hanso Christiano Anderseno vienos pasakos padaryta knyga ir išleista didžiuliu šešių tūkstančių tiražu. Arba besipuikuojančios vitrinoje enciklopedijos: „Mano pirmoji enciklopedija“, „Geografijos enciklopedija“, „Mėnulio enciklopedija“, „Įdomioji enciklopedija“, „Enciklopedija apie viską“... O gal vaikui bus kur kas mielesnė, jo pasaulėjautą atitinkanti nors ir maža, plona, Kaišiadorių kultūros centro dailės būrelio vaikų (vad. Rita Galkuvienė) iliustruota ir penkių šimtų tiražu savo lėšomis išleista Danutės Grigaliūnienės knygelė „Sesės“ (Gija, 2005).

D. Grigaliūnienė vaikų literatūroje ne naujokė – išleido vaikams bene šešias knygas. Kas skaitė apysaką paaugliams „Žūžė“, tikrai žavėjosi autorės humoro jausmu, šiltai pavaizduotu vaiko aplinkos pasauliu, jo išgyvenimais.

Tas pačias savybes randame ir antrojoje D. Grigaliūnienės eilėraščių knygelėje „Sesės“. Ją sušildo ir nuoširdūs, labai gražūs, spalvingi mažųjų piešėjų paveikslėliai. Vaikai pagal juos atsirinks eilėraštkus, išmoks atmintinai, nakčiai pasidės po pagalve. Neseniai radijo žurnalistė padovanojo mano vaikams išleistą knygelę „Inga“ – suplyšusią, vyniojamojo popieriaus viršeliu („Vyturys“, 1998), su kuria, jos žodžiais tariant, sū-

nus užaugo, kasnakt dėdamasis po pagalve. Prieš miegą paskaityti trumpi, juokingi vaizdeliai „miegojo“ kartu su juo... Ir kaina buvo 30 kapeikų! O dabar knygynai lobsta iš tų didžiulių „plytų“, kainuojančių 20-30 Lt. Ir tėvai perka – ką belieka daryti!

Kodėl tokia situacija? Todėl, kad Vyriausybė neremia vaikiškų knygų leidybos. Mano knygelės vaikams rankraštį „Mamyte, tavo vaikas linksmas“ „Vagos“ leidykla jau kartą buvo pristaciusi paramai gauti, – negavo. Šiomet vėl pristatė... Taip iš horizonto dinggo vaikų literatūros kūrėjai ir pati literatūra. Neturi ką dėti į vadovėlius, skaitinius jų sudarytojai, pasiūlyti užklasiniam skaitymui mokytojais, nėra ką inscenizuoti, deklamuoti.

Literatūra – pagrindinė patriotizmo ugdytoja – visiškai nustumta į kelkraštį ir pamiršta. O gal priminti ją bent vienu D. Grigaliūnaitės eilėraščiu?

Vargas

*Mano kojėlės pavargo.
Vaikščiolt ilgai – didis vargas.
Perėjom tiltą ilgiausią,
Kojėlės sustojo, neklauso.
– Ar negalėčiau, tėveli,
Grįžti namo tavo kojėlėm?*

Geri, nuotaikingi knygelėje esantys eilėraštkai, ypač „Susipykom“, „Pirštinytė“, „Patarška“, „Bučinukai“ ir kt. Bet kur ta knygelė, tie penki šimtai dinggo? „Mūsų knyga“, rajono kultūros centrai siūlo po vieną litą, o patys sakosi parduosią po šešis. Ar sandėris įvyko?

Gal geriau, Danute, knygeles išdalykite Lietuvos darželių vaikams...